

Pázmány Péter □ szólás/közhiedés kincséből:

Aggnő-beszéd.

Aggszó, de igaz.

Aggszó szerint: egyféle állatnak sem jó az első kölyke.

A hamisságot hamisságnál egyébbel senki be nem boronálhatja.

Ajtó közé nem teszem ujjomat.

A ki szurkot forgat, megmocsolja kezét.

Aranyos kantár számár fejéhez: bot a tegezhez.

Az ő agyveleje sem uborka.

Azt sem tudja: hány foga van.

Álomhüvelyező hazug.

Bokorból kiugrott nem tudom ki.

Boldogok azok, kiknek kezében kacsók.

Bűzbe keverni.

Csak abban nem egyesülhetnek: ha a szénát kaszával kaszálták-e, vagy ollóval ollózták.

Csak a part malját turbokolja.

259Csonttal üti bokáját.

Csuda féreg az a bolha, addig szökdécsel, hogy vagy a vízbe esik, vagy a tűzbe.

Csuda, ha félszemére eleget aludt.

Egymás gubáját hurczolják.

Elvéti a lépést.

Elvéti az ugrást.

Emlékezik kígyó farka vágásárul.

Egy pórázon futnak.

Én velem el nem hiteted, hogy gyomorból szólasz.

Érti az, kinek feje nem koszos.

Farkasnyakat vonszanak egymással.

Fának haszna gyümölcsén tetszik meg.

Fülét sem fogják a dolognak.

Hagyd alább, jó szász.

Hamar nő, ragadós is a bojtörján.

Ha nem észszel, kézzel.

Ha szábla szakadja, pálcza megvágja.

Hol tüzet gyujtanak, fűsti megy kívül is.

Igen evez róka farkával.

Igen fen kezdesz heázni, elszédül agyad.

Inkább megtetszik mocsok egy tiszta ruhán, hogy sem a fazékon.

Jaj mi nehéz azt észre hozni, a kinek Isten okosságot nem adott.

Kifogták a délczegeből.

Kinek feje nem kócsagos, érti.

Kin vagyon a farka.

Ki lovat veszen, a féket is vele veszi.

Kimutatta, mint majom a menyasszonyságát.

Kitetszik füle a rókának.

Kordéra mondani.

Könnyű a borból eczetet csinálni, de az eczet borrá nem változik.

Külön nótát fúj.

Levonták orráról az erszényt.

Lóbőr a szekernye.

Maga fejére csinál sulykot.

Magának van, mint az özvegy ürge.

Markában kapták cigányságát.

Megcsuszamodik ajaka.

Mihelyt a csipát kitörlik szemeikről.

Mind egy lében sóznak.

Nagy árkot ásál, nagy a szökellője.

Nagyobb csuda, ha egyszer eszterhára száll a lud, hogyses napestig ott sétál a kakas.

Nagyot kötök mellé.

Nálunk is, kinek hol fáj, ott tapogatja, a hol viszket, ott vakarja.

Nem fér a fogára.

Nehéz a dér a békának.

Nem csekély vízben tapogat.

260Nem mindjárt bugyan, mihelyt párállik a pattantyu.

Nyakát szakítja.

Reá törli keze szenyét.

Róka vágott farka.

Sapkát cserél süvegen.

Sem irek, sem szelenczék, mégis borbélylyá tették magokat.

Sok rókalyuka van.

Szaladj farkas, inadban az igazság.

Szalma kopja.

Szófiabeszéd, aggnőrege.

Telle, tulla! tedd fel az okulárt.

Tőrrel, paizszsal vitat.

Vakon fú, mint a bial.

Vergődünk, mint hal a harasztban.

Vonszák egymáson a gubát.

*

**KERESZTYÉNI IMÁDSÁGOSKÖNYV,
MELYBEN SZÉP, ÁJTATOS KÖNYÖRGÉSEK,
HÁLAADÁSOK ÉS TANÚSÁGOK FOGLALTATNAK**
(részlet)

Greczbe 1606

A KEVÉLYSÉG ELLEN

Uram, Jézus Krisztus, alázatosságnak igaz tüköre, ki azt akarád, hogy az alázatosságra tőled vennénk példát, és a te sok gyalázatos kínaidból alázatosságot tanulna a por és hamu; kinek sem testében, sem lelkében nincs kevélységre való oka: távoztasd el éntőlem a felfuvalkodott kevélységet, melyet te gyűlölsz. Mindenható és igaz Isten, ki az angyalok kevélységét szörnyűképpen megalázád, alázatos szolgálóleányodat pedig anyáddá választád, vedd el az én szívemnek felfuvalkodását, és adjad, hogy semmiben ne dicsekedjem, hanem csak tebenned; senkit meg ne utáljak, semmit magamnak ne tulajdonítsak, hanem ami jó bennem vagyok, megismervén, hogy tetőled, minden jóknak véghetetlen kútfejétől vagyok, ebből nem nékem, hanem a te szent nevednek kívánjak minden dicsőséget. Ki az Atya és Szentlélek Istennel élsz, &. Amen.

A FÖSVÉNYSÉG ELLEN

Minden jóknak bővségesen megadó Istene, ki a te nevedért való alamizsnálkodást gyakran parancsoltad: nyisd meg az én fülemet parancsolatid értelmére, nem a fös vénységre; és adjad, hogy tőled vett javaimmal jól sáfárkodjam szegényidnek. Vedd ki szívemből e világi gazdagságnak kívánságát, mely gyökere minden gonoszságnak. Adjad, hogy az enyímmel megelégedjem, másét ne kívánjam: ajándékokból vett jószágomat pedig örömet és vígan osztogassam azoknak, kik az örök nyugalomnak hajlékába befogadjanak engem. A mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.

A TORKOSSÁG ELLEN

Uram, Jézus Krisztus, ki az emberi testnek kényességét és tobzódását akarván zabolázni, életednek példájával nemcsak negyven egész nap éhezél érettünk, de halálod óráján is szomjúságod oltására ecetet és epét választál: adjad, hogy én is minden tobzódástól,

részegségtől és testemnek gyenge, kényes táplálásától megoltalmazzam magamat; és a mennyei boldogságnak édességét megkóstolván, ne légyen nagy gondom a férgek eledelének hizlalására, hanem minden erőmmel csak a te mennyei lakodalmodba kívánkozzam. Ki élsz &c. Amen.

A FAJTALANSÁG ELLEN

Oh tisztaságszerető Isten, ki a fertelmességért vízőzönt bocsátál e világra, hogy a fajtalanságnak lángját eloltanád: tekintsd meg az emberi testnek gyarlóságát, és a gonosz indulatoknak erejét oltsad meg szent malasztoddal; mert a te ajándékod és segítséged nélkül tisztán nem élhet az emberi erőtlenség. Ne szenvedd, én Istenem, hogy az én testemet, a te templomodat, melyet tisztaságos szent tested és véred vételével magadnak szenteltél, megfertéztessen; hanem adjad, hogy néked testi-lelki tisztaságban végig szolgáljak: és a házi ellenséget meggyőzván, e világ gyönyörűségét megutálván, a te örömedben, mely fellyülhalad minden gyönyörűséget, részesülhessek. Ki élsz, &c. Amen.

AZ IRIGYSÉG ELLEN

Irgalmas, kegyelmes Isten, ki a te törvényedet a szeretetnek parancsolatjában foglalád: adj igaz keresztyéni szeretetet szívembe, hogy szent véreddel megváltott atyámfiait szeressem, mint magamat, és azon egy testnek tagját: örüljek az ő javokon, mint magamén; bánkódjam nyavalyájokon, mint tulajdon nyomorúságimon; és csak azt gyűlöljem, aki irigysége által bűnbe ejté az emberi nemzetet. Amen.

A HARAGTARTÁS ELLEN

Kegyes és kegyelmes Megváltóm, ki mint az ártatlan bárány, úgy vitetél halálra, fel sem tátván szádat; ki ennyi számtalan kínaidért és gyalázatidért nem fizetél gonosszal a gonoszért, hanem inkább ellened vétettekért könyörgél szent Atyádnak: oltsad szívünkbe a te csendes, nagy tűrhető szelídségedet, és zabolázd meg a mi haragos, bosszúálló kívánságinkat.

Adjad, én Istenem, valóban és igazán megismérnem, hogy az én bűneimért sokkal többet érdemlettem annál, amit szenvedek felebarátomtól: és a haragnak dühösségét megfojtván, a rajtam esett bosszút jóban győzzem meg; gyűlölőimet szeressem; és hálaadással szenvedjem, valamit szent kezed reám bocsát; hogy evilági szenvedés által a te dűcsőségednek örömében részes lehessek. Ki az Atya és Szentlélek Istennel egyetemben élsz, &c. Amen.

A JÓRA VALÓ RESTSÉG ELLEN

Uram, Jézus Krisztus, ki énérettem nem szántad semmi munkádat és fáradságodat; énérettem éhezted, szomjúhoztál, teljes éjszakákon imádkoztál: Vedd ki szívemből az isteni dolgokra való restséget; adjad, hogy örömmel szolgáljak néked, böjtölésben, vigyázásban, szünetlen imádkozásban. Felebarátomat jóakarattal segítsem szükségében, tápláljam fogyatkozásiban, vigasztaljam keserűségében, oktassam tudatlanságában, örömet hordozzam az ő terhét, és mindenekben szorgalmasan munkálkodjam: tudván, nemcsak hogy rövid üdöm vagyok, és azután nem munkálkodhatom, de azt is, hogy dűcsőséges gyümölcse vagyok a mi munkánknak. Segéts azért, én Istenem, és vastagíts engem. Ki az Atya és Szentlélek Istennel egyetemben élsz, &c. Amen.

a teljes mű: <http://www.mek.oszk.hu/06700/06793/06793.htm#31>